

Előfizetési díj:	
Egész évre	12 frt.
Félévre	6 „
Negyedévre	3 „
Egy hóra	1 „

Megjelenik minden nap, az ünnepek követő napok kivételével.

KELET

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Hirdetési díjak:	
Négyzetes hasznosított garmond sorára 6 kr.	
Bélyegűj minden hirdetés után 30 kr.	
Nagyobb és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.	

Hirdetéseket felvesznek:

Bécsben: Oppel Alajos (Wollzeile 29)
 „ Haasensteiner és Vogler (Neuer Markt 11.)
 Pesten: Lang Leopold (Erzsebet-tér 9 sz.)

Nyitólíri cikkek
 garmond sora után 20 kr. fizetendő.

Szerkesztői szállítás:

Belső-farkasutca 76. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények címzendők.

Az értékesb cikkek díjaztatnak.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hova az előfizetések s hirdetések küldendők.

„KELET”

politikai és közgazdasági napi lap

hatodik évnegyedére

kérjük az előfizetési pénzek mielőbbi beküldését, legcélszerűbben postai utalványlapokkal.

A lap szellemi része felől kezeskedik a szerkesztőség buzgalma és a munkatársak bőv sorozatának szakavatottsága.

A lap kiállítása körül alólírott kiadó-hivatal minden kitéhetőt elkövet, hogy a t. előfizetők méltó igényei kielégítenek.

Az előfizetési árak a régiék:

Egész évre 12 frt. Negyedévre 3 frt.
 Félévre 6 frt. Egy hóra 1 frt.

Egyes szám ára 5 kr.

8 előfizető után tiszteletpéldánnyal szolgálunk t. gyűjtőinknek.

Végül figyelemztetjük t. előfizetőinket a különös kedvezményre, melyben, olcsó könyvek megszerzése által, a „Kelet” előfizetői részesülnek.

A „Kelet” kiadóhivatala.

Párt-kinvőések.

I.

(M. A.) A trónbeszéd végszavainak elhangzása megnyitá a pártszervezők zsilipjeit. Mint rohanó ár vonul végig egész hazánkon a partküzdelem, rokonkelet erősölvé, mind nagyobb mértékben behatolva a köz, társadalmi, sőt a magánéletnek különböző rétegeibe is.

Az intellectualis világrend törvényeinek vizsgálója épen nem csodálkozhatik a fölött, ha a hatalmasan megindult mozgalom hullámai előbb-utóbb szűknek találják a számokra kijelölt medret, s tulesapnak fölötte, és özönnükkel elborítanak mindent, iszapá alakítva a

A

„KELET” TÁRCZÁJA.

Egy svájczi árvaházról.

(Ajánlva a kolozsvári árvaház alapító-nőinek.)

(Folytatás.)

5 évesnél nagyobb koraúak nem vétethetnek fel. 16 éves korukig minden növendék az intézetben marad. 100-nál több nem vétethetik fel, mivel a nevelés meg ellátási tőke évenkénti kamatja 100 növendéket tarthat fenn. 100 leány tehát évenként ingyen kap szállást, ruhát, élelmet, nevelést. Hanem mégis minden növendék tartozik egy bizonyos összeget évenként lefizetni „tartás díj” név alatt. Ez összeg minimuma 30, maximuma pedig 50 frank. Ha a növendék tökéletes árva, t. i. egyetlen egy rokona sincs, ki ez összeget lefizethetné, azon esetben születési helységének szegénységi pénztára kell hogy lefizesse. Mikor 16 éves korukban a növendékek kilépnek: az évenként tartásdíj alatt befizetett összeget — mely ez ideig 4—500 frankra is felmegyen — mind visszakapják, hogy legyen mivel az életnek kezdeni.

Az intézet növendékei ugynevezett családokra vannak osztva. 8 családnál több soha sem lehet. Minden családban van 12 gyermek egy családjára (Familien Mutter) felügyelete alatt. A családjanyakat — nevelőnőket — az igazgatóság választja s jelöli ki azon szakra,

rendszeres árfolyam termékenyítette termő földeket. A pártéletnek természetében fekszik az, hogy — mert érdekekkel és szenvedélyekkel dolgozik — csak ideiglenesen respectálja önszabta korlátait, addig tudniillik, míg az érdekek postulatamái s a szenvedélyek elvakító hatása e korlátoknak még létezését is el nem fedtetik az egyes pártokkal.

Semmi újat nem mondunk, azt állítván, hogy hazánk politikai belélete is bő példával szolgál az ily aberratióknak. Nem is ütköznénk meg bennök, s még kevésbé szólalnánk fel ellenök, ha csak a közelebbi napok tapasztalatai azon szomorú meggyőződésre nem ébresztenek, miszerint a természetesen nagy száman kívül hazai pártéletünknek egy pár oly természetellenes rossz kinvőése is van, melyek a legnagyobb mértékben veszélyesek, s messze kiható, meghatározhatlan horderejű káros következményeknek csiráját hordják magokban.

Igazságosak akarunk lenni, s bevalljuk, hogy jeienlegi pártjainknak egyike sem ment e kinvőésektől. Egyenlően osztoznak különösen a két fő és legveszélyesebb aberratióban. Talán megnevezés nélkül is kitalálná a szives olvasó, hogy az ellenzék szövetségését a nemzetiségi ultrákkal, és a jobboldal sátnya kinvőését, a „katholikus párt”-ot értjük.

Pártéletünknek e jelenségei megérdemlik, hogy részletesebben foglalkozunk velök. már csak azért is, mert mindkettő a küszöbön álló választási küzdelemben az erdélyi hazarész területére is át lesz ültetve, sőt az előbb nevezett, ha a jelek nem csalnak, már a jelen alkalommal is minél nagyobb kiterjedésben igyekezni fog érvényt szerezni magának.

Mindenekelőtt két közös jellegét emeljük ki e párt-kinvőéseknek.

Ugy a nemzetiségi ultrák ellenzék szövege, mint a jobboldali „katholikus párt” szövege, a trónbeszéd megérkezése után lépést, hogy ne mondjuk, reactiót képez pártéletünk terén. Mindkettőnek meg van ezen felül azon sajátága, hogy nem indulnak ki politikai vezéreszmékből, nem irnak alkotmányos jelszavakat lobogókra, hanem részint a múlt, a régi tévedések lomtarából keresnek elő holmi kopott eszme foszlányokat, részint a tömegek korlátozottsága és elfogultságára támaszkodva, csak eszközt keresnek, mely legyen bár káros a hazára nézve, de előnyt biztosítson

melyben legképzettebbek. A nevelőnők vizsgálat kiállított és oklevéllel bíró 20—25 éves leányok.

Minden családnak egymástól elkülönített lakrészei vannak, melyek folyosó vagy udvarról külön-külön bejárással vannak ellátva.

A családok lakosztálya áll egy hálószobából, melyben annyi ágy van — a hány tagból áll a család. (A családjanyának egy külön alkovenje van) Innen a mosdó és öltözködő helyiségbe juthatni, a hol annyi mosdó asztal van — a hány a növendék. Ebből a ruha- és cipő-tárba léphetni, hol minden növendéknek külön fogasa van a ruhák s külön polca a cipők számára; mindenik tisztán és rendben tartva. A ruhatarból a nappali szobába mehetünk, mely tágas és világos, csinos tölgyfa és festett asztalok és székekkel kibutorozott; e szoba télen munka, szorakozási és játszási helyiségül szolgál, nyárran, természetesen, hogy csak munka helyiségül.

Vége az említettekén kívül a lakrészekhez tartoznak: a téli fürdő helyiségek, kóroda, konyha és gyűlés-termek. Tanterem 4 van.

A tanfolyam 9 évig tart, népiskolai beosztással. A rendszer a dolgozva-tanítás, de úgy, hogy a munka csak eszköznek tekintésék a lélek nemesebb erői felébresztésére. Az önére, a szabadakarat, a tenni, munkálni vágyó nemes önére s e mellett a szívet-lelket nemesítő józan vallásos, erkölcsi szellemet kifejteni ezen magukra maradt árva növendékekben: ez legfőbb célja ez intézetnek. S mindezt természetesen nem kényszer avagy büntetések, hanem gyöngéd-szeretetteljes tanítások, főképpen pedig követendő példaadások által igye-

neki s elérhetővé tegye egyedüli célját, a hatalomra jutást.

Deák Ferencz és a párt.

— Az ellenzéki lapok az utóbbi hetek folytán igen nagyra voltak aval, hogy pártunk böles vezére — gyöngékedő egészsége folytán — nem vehetett részt a képviselőház nyílt tárgyalásaiban.

A gyanúsítások, mintha Deák Ferencz nem helyeselné a kormány és pártja magatartását, bőven folytak. A pártvezér önérzete azonban nem engedé, hogy a baloldal journalistáinak untig ösmert ráfogásait megczáfoltassa. Mert Deák Ferencz nem az üres és hangzatos szavak, hanem, mint mindig, most is a tettek embere. Az idő azonban elkövetkezett, melyben egy rövidke kis beszéddel porba dönté a még korán kárörvendő ellenzékiek üres légvárait.

A Pest-belvárosi Deák-párt e hó 22-én gyűlést tartván, elhatározzá, hogy újolag Deák Ferenczet kéri föl a jelöltség elvállalására. A gr. Károlyi György, koronaőr, elnöksége alatt megtartott gyűlés testületileg (100 tag) a haza bölcseinek szállására menván, ft. Schwendtner Mihály apát ur kérte föl az imposans küldöttség nevében a jelöltség elvállalására. Az agg patrióta nem vonakodott s az egyszerűségében fényes beszéd, melylyel a folszólításra válaszolt, hathatós czáfolaúul szolgált az alaptalan hírterjesztéseknek. Minden további commentálás helyett álljon itt a párt szónokának beszéde és a válasz, melyet a haza ujjáteremtője a folszólításra adott. A választók, mint Deák Ferencz minden nyilatkozatából, mély értelmű tanulságot merithetnek e beszédből is.

Schwendtner apát így szólt:

„Mélyen t. hazafi! Midőn mi, Pest bel-

keznek leginkább elérni. A nevelőnők együtt tanulnak s dolgoznak növendékeikkel s mindennél s mindenben igyekeznek jó példával elől-menni.

A munkák az intézet falai között s azon kívül vitetnek véghez. Benn kötnek, varnak, a nagyobbak fonnak, szönek. Künn a kertben és mezőn ültetnek, gyomlálnak, kapálnak; a nagyobbak gyűjtenek s még aratnak is néha.

A 42 holdnyi birtokon van 10 hold erdő, 5—6 hold vetemény s különösen burgonyaföld, 12 hold szántó és vagy 10 holdnyi kaszáló, luzernás stb. Meg kell jegyeznem, hogy az intézet gazdaságot is folytat. Van 10 drb. igen szép sweizer tehene, melyeket fejnek s dolgoztatnak is velök. Férfi cseléd annyi gazdasághoz csak 2 van, mivel a gazdaságban előforduló munkák nagyobb részét — a mi hihetetlen, de úgy van — e dolgoz kis árva lányok végzik el, még pedig nem robotszerű kényszer, hanem derült jó kedvel. Nő cseléd egy sincs, mivel a konyhai dolgokat a nagyobb növendékek végzik, hetenként felváltva.

A családok fejei jelenleg: Joseph Rohner és neje Wild Ida, egy igen képzett, egyszerű, kedves asszony.

A legkisebb növendék jelenleg 4, a legnagyobb 17 éves. Az életbe közülök még csak 2 lépett ki, de van 3 tanítónője, kik ez intézet neveltjei.

A napirend ez intézetben következő:

(Nyáron.)

5—6 1/2 óráig: felkelés. Jelentés házi ügyekről. A konfirmálandók számára ez időben hetenként 3—4-er egy órai előkészítés.

városi választók, ily számosan megjelentünk önnek színe előtt, tesszük azt azért,

hogy elismerésünket s szívből jövő köszönetünket fejezzük ki ama nemes munkaságért és fáradozásáért, melyet a lefolyt országgyűlésen Pest városa és az egész haza jó-lété érdekében kifejtett. (Általános helyeslés.) Meg lehet győződve, hogy a hányzor egészségi állapotának rosszabbra fordultáról hallottunk, vagy olvastunk; mindannyiszor szívünk megdöbbsent, és az éghez folyamodtunk, kérvén, hogy az isteni gondviselés tartsa meg önnek, a hazára nézve oly drága életét. (Éljenzés.)

Megjelenésünk célja továbbá az, hogy szívünk mélyéből felkérjük, hogy a haza szívet, Pest belvárosát a jövő országgyűlésen is képviselni sziveskedjék. (Hosszasan tartó általános, viharos éljenzés, s a jelenlevők kalapjaikat lobogtatták.)

A veszély, mely hazánkat fenyegeti, nem csekély, mert számosan vannak, kik e különben is elegendő zilált haza létét — csaknem mondhatnám — szándékosan kockára tenni nem irtéznak; (Halljuk, halljuk!) mert az egyre megy ki, akár valaki árulással, akár valaki ugynevezett hazaszeretetből semmisíti meg az országot. (Zajos helyeslés.)

Ki győzhetné le a haza e nyílt és takart ellenségeit inkább, mint ön, mélyen t. hazafi? (Lekes éljenzés.)

Önök vezérsége, önnek bölesesége nélkül kétségbe kellene esnünk. De midőn az országnak oly vezére van, mint ön, hisszük és reméljük, hogy ama sereg, mely önnek zászlója alatt már eddig is a haza józan szabadságáért és függetlenségeért sikerrel küzdött, a jövő választásnál ismét többségben leend. (Élénk felkiáltások: adja az Isten.) Hiszünk és reméljük pedig azt azért is, mert él bennünk a hit, hogy az isteni gondviselés nem fogja engedni felett Jajdalommal az ország böleseség vántások.)

Ama biztos reményben, hogy ön öhajtasunkat és kérésünket hazafiai készséggel teljesítendi, szívünk mélyéből előre felkiáltunk: éljen az ország vezére! éljen Pest belvárosának képviselője, Deák Ferencz! (Perezekig tartó lelkes éljenzés.)

Az éljenzés elcsendesülte után Deák Ferencz körülbelül következőket mondotta:

6 1/2—7 1/2 óráig reggeli ima. Reggeli-zés. Házi foglalkozások (seprés s. t. e.)

7 1/2—11 1/2 „ „ egy szünettel közben Iskolai munkálatok.

11 1/2—1 „ „ ebéd, utánna szünet.

1—6 1/2 „ „ mezei és kerti-munkák; 4 órákor szünet.

6 1/2—8 1/2 „ „ vacsora. Kerti munkák. Játék. Esti ima.

(Télen:)

5 1/2—7 „ „ felkelés, házi dolgok.

7—8 „ „ reggeli ima. Reggelizés. Iskolába való előkészület.

8—12 „ „ iskolai tanítás. 10 órákor szünet.

12—1 1/2 „ „ ebéd, játék.

1 1/2—4 „ „ kézi munkák (kötés, varrás, himzés, foltozás stb.)

4—6 „ „ tanulás.

6—8 „ „ vacsora. Feladat megkésztítés. Esti ima.

Lássunk egy étlapot is:

Reggeli: legalább is 1 1/2 schoppen tej (1 1/2 schoppen épen a mi fertályunknak felel meg) sült vagy főtt krumppli vagy pedig kenyérrel.

Ebéd: kétszer v. háromszor hetenként hús, leves, főzelék. A nem hús napokon: leves 1 v. 2 főzelékekkel.

Uzsonna: csak nyárran van s ez áll: egy daab kenyérből, tejjel, vagy gyümölcsessel.

Vacsora: leves kenyérrel; kivételes esetekben p. o. némely ünnepnapon: kávé s mellette vaj v. sajt.

Néha bort is kapnak a növendékek, p. o.

Tisztelt választók!

Hála, köszönet e megtiszteltetésért, most negyedszer szólitanak fel Pest belvárosának választó polgárai e nehéz pályára; engedjék, hogy e negyedik felszólítást úgy tekintsem, mint annak zálogát, hogy eddigi eljárásomat helyeslik, hogy az elvekben, melyeket megállapítottunk, osztoznak, hogy azt a politikát, melyet országgyűlési működéseinkben zsinórmértékül vettünk, továbbra is fenn akarják tartani. (Helyeslés.) Nem hiszem, nem szabad hinned, hogy az országban legyenek emberek, kik a hazát szándékosan bajba akarják vinni, veszélybe akarják dönteni.

Szabad országban a vélemények szabadok, és különbözők lehetnek.

Föl kell tennem mindenkiről, hogy azért ragaszkodik a maga nézetéhez, mert azt tartja az országra nézve legűdösebbnek. Én is azt hiszem, hogy a kiegyenlítés, a mely megtörtént, az alapelvek, melyek politikánkban vezéreltek, jelen körülményeink között az egyedüliek, melyek hazánk felvirágzását eszközölhetik. (Élénk helyeslés.)

Lehet, hogy egyik-másik tárgyban tévedünk; a tévedést helyreigazítja az idő, de az alap rendíthetetlen marad: mert ha az alap megrendítették, előreláthatatlan bajok fognak bekövetkezni, melyek az országot veszélybe dönthetik. (Élénk tetzésnyilvánítás.)

Érzem a feladat nehézségét, ismerem az óriási felelősséget, mely minden képviselő vállait terheli és aggodva fogadom el a megtiszteltetést; (perczekig tartó zajos éljenzés) aggodva, nem csak a nehézségek, nem csak az idők és körülmények fenyegető veszélyei miatt, hanem aggodva azért is, mert attól tartok, hogy hanyatló korom és többszöri betegeskedésem nem engedne elég erőt azt tennem, mit tenni óhajtanék, mit tennem kellene. (Megindulás.) Bizom önök szeretetében, hogy ott, hol erőm kimerülése miatt gyöngébbnek látnak, elnézéssel lesznek.

Elfogadom a bizalmat azért, mert retne; tegyen a hazáért annyit, a mennyit tud. (Zajos tetszésnyilvánítás.)

Ismétlem köszönetemet és hozzá azon kérés: csatlakozom: legyenek elnézéssel és türelemmel irántam, ha előrehaladt napjaimban ily nehéz pályára lépni és súlyos megbízást elfogadni merek.

vasárnap délből s ünnepnapokon, néha nyári munkák alkalmával a nagyobbak viz helyett. Hanem ez a svájci bor nagyon ártatlan ital, csak annyi borze van, mint a borizú almának. (Különböző nagyobbára almából is készítik a bort Svájcban, s a munkások pálinka helyett azt isznak.)

(Vége köv.)

Kremsmünsteri Borbála.

Elbeszélés.

Irtá: Mosenthal S. H.

(Vége.)

„Áldja isten, kocszmáros ur! kiáltotta a mint belépett, „Jézus, Toni! felelt s kezét szoritatt vele. „Borbála egy félkupát! kiáltott a csaplár. Borbála azt hitte ólom van lábában, a mint a félkupát hozta, s halkan szólott: „hozott isten Tóni! Tóni majd hogy nem ott mindenki szeme láttára nyakába borult, azonban tartóztatta magát s a mint látta, hogy kimegy, utánna ment s a hosszú sötét folyosón utolérte; itt megragadta kezét, meg akarta csókolni s ölelni, de ő fejét rázta s szólott: „távozz Tóni! Keze oly hidegnek tetszett, mintha az olaszok vére vert volna benne. „Kedvesem, kedvesem! kiáltott Tóni megijedve, mi ez? a végén nem szeretsz többé, lásd mily sok feláldozásomba került, hogy hozzád hű maradtam. „Én nem parancsoltam, szólott Borbála s tovább ment.

Tóninak könnyek gyűltek szemébe. „Te hát hűtlen lettél hozzám kedvesem? szólott röviden. „Jézus, nem! felelt Borbála, „de tá-

Legyenek meggyőződve, hogy midőn elfogadom, csupán csak kötelesség-érzetből teszem. (Viharos és perczekig tartó éljenzés.)

Kolozsvár ápril 22.*

Kolozsmegye rendkívüli közgyűlése ma délelőtt 10 órakor a megye értelmisége jelenléte részének jelenlétében nyitott meg.

A közgyűlés egyedüli célja a képviselőválasztás előkészítése lévén, az eddigi választókerületek székhelyei: Gyalu és Mocs mezővárosa, és azoknak eddigi területük a jövő választásra is megtartatni határozatott; — ezután a középponti választmány felkiáltással megválasztván, a gyűlés bezárattott, és délután a középponti bizottság tartotta meg első ülését, melyen a szükséges intézkedéseket megtette.

Ezek végeztével a közgyűlés megjelent deákpárti tagjai számosan gyűltek össze egy értekezletre, melynek célja volt a közelgő képviselő választások körül teendőkről a párt érdekében magát tájékoztatni és a szükséges intézkedéseket megtenni.

A korlátozott kikiáltása után megalakult értekezlet a következő megállapodásra jutott.

Az értekezlet tagjai egyhangulag kifejezendők találták, hogy a deákpárt érdekének legjobb szolgálatát akkor vélnék tenni, ha választó társaiknak azok újabb kijelölését és megválasztását ajánlják, kik által az utolsó országgyűlésen is képviselve voltak u. m. a Zeyk Károly és b. Inczédi Zsigmond hazánkfiaiét: a Zeyk Károlyét, kinek hazafias multja első ifjúsága óta szoros kapcsolatban van mindazon reformmozgalommal, melyek az idők viharai közt sikerre jutván, hazánkat a cultur államok közé emelni vannak hivatva; ki az abszolutizmus korában egyike volt azon látatlan kezeknek, melyek a kételkedést az éjszétében a passivitás helyét után vezették: kinek éber szelleme a jobb jövő reményét és az önbizalmat keblünkben e nehéz napok alatt is fentartotta; ki midőn az alkotmányos és becsületes munka ideje megújult, addigi fényes multját az állam szolgálatában szerzett érdemekkel is kívánta tetézni, s kinek egyénisége feljogosít azon hitre, hogy kormányzásunk körében a szabadelvű és okos reformoknak híve jelenleg is: ki körül harminczöt éven át tiz képviselő választásnál Kolozsmegye választói teljes bizalommal csoportosultak s ki e bizalomra most is méltán tart igényt; és a b. Inczédi Zsigmondét, ki hasonlólag első ifjúsága óta hazafias buzgalommal szolgált hazánkat és a megyét, a közszolgálat terén épen úgy, mint a nemzeti nagy harc és a politikai viszályok küzdőterén, s kinek jellemző.

Minthogy azonban az értekezlet nem volt aként összehívva, hogy meggyőzést pártunk jövője iránt érdeklődő minden tagja megjelenhetett volna, szükségesnek tartá ezen értekezlet egy husz tagból álló bizottságot küldeni ki a végett, hogy a megye különböző vidékeivel magát érintkezésbe tévén, egy helyre vagy mind-

*) Tárgyalmasz folytán késétt. Szerk.

vozz, szegyen az emberek előtt. — A konyhába szaladt. Nehéz szívvel lépett be ismét Tóni a vendégszobába, három társa is oda jött. Leültek az asztalhoz, hol a kovács ült. Tóni gondolta, nem illik mellette ülni s el akarta őket hívni; de végre is gondolta, a mit meg nem fogok nem éget meg s ő is melléjük ült. Alig ültek azonban le a katonák, feláll a kovács, utánna a többi paraszt s ott hagyják őket. Társai megszólítják Tónit: „ez nálatok a divat? De Tóni ép ma kellő veszekedő bangulatban volt, „no várj“ gondolja magában „ennek csak utána nézek“. Azután lassan felkelt s benézett a külön szobába. Ott ült dr. Hitzig és a parasztok sűrűn körülötte; épen most beszélte, hogy semmirekellők a miniszterek s el kell őket üzni vagy megölni; ekkor Tóninak egy társa is az ajtóhoz lépett, meg látja dr. Hitziget s kiált: „Jézus, hát te itt vagy Péter? Doctor Hitzig megfordul kréta fehérre lesz s teszi magát, mintha nem hallotta volna. De a katona hozzá fut s szól: „Péter, hogy kerültél ide? no ez derék! Kérdi a csapláros: „ismered a doctor urat? „Doctor ur! „hogyne ismerném? felelt a katona; „otthon a borbély segéde! nyolcz hete hogy megnyirt. Egész életében tekerő volt s most doctor? Doctor Hitzig felelni akart, de most egyszerre úgy elérte a köhögés, hogy nem tudott szólni, a csapláros a nevetést nem tudta visszatartani és kiört. Márton a szobafestő megvakarta fülét s a kovács gyorsan a másik szobába húzódott s a katonákhoz ült.

Estve azonban a mint Tóni haza akart menni, elébe állott Borbála s kiáltott: „Tóni!

két választó kerületben külön kell időben a képviselőknek kijelölése a kijelölendők megválasztásának biztosítása végett értekezletet hívjon össze. E bizottság teendője lesz a felmerülőkhöz képest más szükséges intézkedéseket is megtenni.

E bizottság tagjaivá következők választattak Készai Ferencz elnöke alatt Agh Ferencz: Lányai Mózes, Berde Áron, Biró Pál, gr. Csáky György, Gajzágó Antal, Gotthárd Zsigmond, Gyarmathi Miklós, Herezeg Sándor, Horváth Kálmán, b. Kemény Gyula, b. Kemény János, Kendeffi István, Kilyén Ferencz, Komis Lajos, Macskási Pál, Macskási Péter, Nagy József, Sárkány Ferencz, Szabó József, Szentiványi Gyula, Velics Károly, Winkler Frigyes.

A magyar kir. vallásalap jogi természetéről.

(Vége.)

A mi a vallásalap kezelését illeti: III. Ferdinánd király, 2. sz. a. diplomájában az általa akkor alapított 600 frt évi járuléknak hová fordítását az esztergomi érsekre bízta, azon kötelezettséggel, hogy arról a négy-négy évenként tartandó tartományi zsinatnak számoljon, később ezen alapnak kezelése 68. 69. 71. sz. a. okiratok szerint különböző phasisokon ment keresztül; de a 8. sz. a. okmányból már kitészik, hogy ezen évi 6000 frtnak hová fordításáról az esztergomi érsek évenként a kir. kamarának, a segélyezett lelkészek nyugtáinak bemutatásával számolni, sőt az ezen összegből részesítendő lelkészek jegyzékét is évenként előlegesen bemutatni tartozott.

III. Károly király azután, midőn az 1733 márcz. 7-én kelt királyi udvari rendeletében a helytartó tanácsot arról értesítette, hogy a templomok és plébániák föllállítására s a szegényebb plébániák segélyezésére néhai III. Ferdinánd király s általa alapított 16,000 frt a Pozsonyban e célra föllírtott pénztárba fog a 9. sz. a. említett egyéb jövedelmekkel együtt évenként befizettetni, meghagyta egy szerszmind a helytartótanácsnak, hogy az esztergomi érsek elnöke alatt az ezen királyi rendeletben megnevezett helytartótanács tanácsosokból és a kamara által kiívezendő egy kamarai tanácsból bizottságot alakítsanak, mely ezen pénztárt céljához képest kezelje, s készletét az egyes diocesisek kitudandó szükségleteihez képest ezeknek fedezésére fordítsa.

József császár 1872. évi 44. számmal jelt, 1782. jan. 26-án kelt az iratsomó 13. és 14. sz. a. látható rendeleteiben az eltörölt szerzetes rendeknek javait a kir. kamara által meghagyván, hogy ezen javak kezelésének vezérletére a királyi udvari kamara kebelében, a kamara elnökének előlétele alatt, két helytartótanács tanácsnok hozzájárulásával egy külön vegyes bizottság állíttassék fel, melynek jegyzőkönyvei egy mint más vegyes bizottságoknál is szokás, végrehajtás végett a királyi kamarának, legfőbb tndomásra juttatás végett pedig a helytartótanácsnak mutattassanak be. Ugyanazon 1782. szept. 10-én kelt 15.

szíve ismét meg volt nyerve, hozzá ment s szólott: „Nemde Toni, az imént csókot kértél? s adott neki kettőt!

Hitzig a borbély felpakolt még az éjjel s elhordta magát.

Fordította: — y. — y.

Tüzes furesaságok.

Roppant tolongás van! A vasárnapi libatiktól lelkesített nép roppant (száj) hőködés-sel szembeszáll a pusztító elemmel, mindenki saját magára szavazva egy hangulag vezérre, parancsnokká választatik, a rend és fegyelem tehát teljesen biztosítva van; de nem a szomszédházak.

Egy zömök termetű fiatal ember, ki a fenti választásban nem vett részt, egy ott heverő rudat ragadva annak végére vásznat akar erősíteni, hogy ezen oltó pemettel (Löschbessen) a szalmás fedelet a sűrű sziporkák gyújtásától megóvjá.

De a törvény éber szemmel örködik, egy lelkendező városzsolga sietve eléri az incompetens kezdeményezőt és a polgármester ur nevében tiltja további tevékenységét, egyszersmind félreérthetetlen szándékosággal lenyomva az alig emelt rudat.

A rendreutasított egyén, ki szó nélkül engedett Stirling János volt, a pécsi torna tüzoltóegylet művezetője s alparancsnoka, az esztergomi, szegedi, pécsi, nagykanizsai és legújabbban a kolozsmonostori önkényes tüzoltó-egylet szervezője, a gr. Széchenyi Ödön által ilynemű szervezésekre első helyen és leg-

sz. a. udvari rendelet által azután József császár a helytartótanácsnak hagyta meg, hogy kebelében egy külön egyházi bizottságot állíttson föl azon módon, mint kebelében már több hasonló bizottságok léteznek; meghagyta, hogy ezen bizottságba a helytartótanács egyházi tanácsain kívül a helytartótanács elnöke által ugyanannyi számú világi tanácsosok és néhány titkár neveztesse ki. Teendő ezen egyházi bizottságnak az említett udvari rendelet szerint kiterjedtek a külső isteni szolgálat, az egyházi külső fegyelem, az egyházi javakra és intézményekre való felügyelet igen számos ágaira, a püspökségek, lelkészségek szabályozásának ügyeire, különösen pedig kötelességévé tettett, hogy kezelje a vallásalap és plébánusok pénztárának vagyonát, rendezze az eltörölt szerzetes rendek vagyonát, s ezt akkor, midőn a helytartótanácsnak a kir. kamarávali egyesítése be léssen fejezve, kezelés alá vegye, — meghagyta továbbá József császár, hogy ezen egyházi bizottságnak jegyzőkönyvei a helytartótanács legközelebbi ülése elé felterjesztessenek, és abból a királyi resolútiót kívánók legfelsőbb helyre felterjesztessenek, egyebek pedig azonnal expedíaltassanak, kimondván, hogy az egyházi bizottság a maga neve alatt semmit nem tesz, és nem expedíál, hanem mindent a helytartótanácsnak referál, melynek számára készíti elaboratuumait.

1783. okt. 24-kén ugyancsak József császár a 20. sz. a. udvari rendelettel, midőn a helytartótanácsnak akkor megnagyobbított hatásköréhez képest ennek belügyrendét szabályozta, elrendelte egyszersmind, hogy a helytartótanács kebelében minden más rendszeres bizottságok, az egyházi bizottságnak kivételével szüntessenek meg — ez mindazonáltal addig, míg a plébániák szabályozása és más normalis egyházi tárgyak befejeztetnek, tartassék fenn, elrendelte egyszersmind, hogy az ájtatos alapítványok általános pénztárának és a vallásalapnak pénzei, a helytartótanácsnál felállítandó külön pénztárban őriztessenek és számadásai a helytartótanács számvevősege által vizsgál-tassanak meg.

József császár uralkodásának végeztével Ferencz király 1794. jan. 30-kán kelt s a 29. és 75. számok alatt olvasható királyi udvari rendeletekkel elhatározta, hogy az egyházi bizottság a kir. helytartótanács kebelében az 1782 előtt fennállott módon előbbi aktivitásába oly módon visszaállíttassék, hogy abban az elnökséget a bibornok-prímás vigye, a tárgyakat pedig a kir. helytartótanácsnál alkalmazott két püspök s a helytartótanács által ő felségének proponálendő más két helytartótanács tanácsos terjeszsek elő, meghatározta egyszersmind ezen bizottságnak az egyház világi vonatkozású ügyeinek nagy részére kiterjedő hatáskörét, tárgyalásainak ügyrendére nézve pedig szabályt az állapototla meg, hogy ezen bizottság kisebb érdekű, a kir. helytartótanács p'enuma által tárgyalást nem igénylő és felsőbb helyre sem terjesztendő határozatait az ügyek folyamának siettetése végett előbb expedíaltassanak ugyan, mint jegyzőkönyveit a helytartótanácsban referáltatná; minden ily kiadványt azonban kibocsátása előtt a kir. helytartótanács elnökének

melegebben ajánlott elméletileg és gyakorlatilag egyaránt képzett szakember!!!

Olvastál-e kedves olvasóm valamit a sivatagról és annak gyér házairól? Ily háznak tűnt fel a lángtenger pusztájában egy teljesen felszerelt tüzoltó ádáz működése! De a szakember szeme több mint közönséges érdeklődéssel szemlélte a humanitás e bátor harcosát, mert benne egy új — tán korszakot képző — alapelvek szerint szerelendő egyet dicső alapítóját képzelte látni! Felülemelkedve a megrögzött előítéletes szokáson, mely szerint eddigi tüzoltóink baltájukat a baloldalon viselték, nála az énkény-mesebben és célszerűbben a jobb lábat verdesi! És mit neki a mentő kötel kurtá fonadéka — ő a csókotól kettőzött lánccsalatával övedzi vállát! Mindenütt látod, hol veszély van, itt egy lángoló oszlopot hasít darabokra éles baltájával — ott egy elégett kapufába hurkolva kötelét a nemzeti hordárintézet önzetlen rángatásaitól támogatva azt megingatja, de meg nem dönti. A patakzó verejték sutor-gó zajjal oltja a pislogó tüzet, végerőlködésre feszülnek az izmok, egy roppanás — egy jankiáltás — és a melegágy trágyadús öle szeliden magába fogadja az elszánt vitézeket!

E működés, e hathatós segély épen most, midőn városunk a tüzoltás szervezésének küszöbén áll, a legnagyobb fontossággal bír és bizton hisszük, hogy ezen felszerelt tüzoltó fellépése, tevékenysége, többet tett a fogalmak tisztázására, mint mennyit akár rőfös cikksorozatokkal is tehetne.

Salamander.

bemutatni tartozzék, s csak annak jóváhagyása mellett bocsáthassa ki.

(Vége köv.)

9-ik k ö z l e m é n y a Kolozsvártt felállítandó árvaházra történt adakozásokról.

Özv. br. Kemény István és özv. Patkai Dánielné 1000 ft. adakozása mellett bocsáthassa ki.

500 frtos alapító.

Br. Bornemisza Leopold.

Összeg 500 ft.

200 frtos alapító.

Gr. Teleki Sándor, Koltöröl.

Özv. br. Kemény István.

Összeg 400 ft.

100 frtos alapító.

Zsigmond Elekné

Zsigmond Dezsőné

ifj. Hintz Györgyné

Mesko Antalné

General Aubinné

Összeg 500 ft.

Részvényesek 2 ft. évi díjjal.

Kiss Elekné 1 részvény, Bosányi Anna 1 rész, dr. Ince István 1, Ferencz József 1, Nagy Lajosné 1, Pap Mózesné 1, özv. Dobokai Károlyné 1, Petrovics Veronika 1, Ferenczi Mózesné 1, özv. Striczky Antalné 1, özv. Cziriák Jánosné 1, Vagner Frigyesné 2 részv. 4 ft. Brencsán Mari 1, Sallai István 1, Székely Jánosné 1, Kriza Jánosné 2 részv. 4 ft. özv. Györfly Mihályné 1, Krassai Józsefné 1, Hutter József 1, Kaufmann testvérek 1, özv. Pákey Lajosné 1, Bokros Adámné 2 részv. 4 ft. Ugron Julie 1, Szepes Teréz 1, Olasz Károlyné 1, özv. Szentkirályi Zsigmondné 1, Magyar Mihályné 2 rész. 4 ft. Gegenbauer Józsefné 1, K. Biásini Sándor 1, Klatrobecz Jánosné 1, Bogdánffy Ferencné 1, özv. Balázs Józsefné 1, Stasitzky Pálné 1, Kele Izrael 1, Vizi Endréné 1, Farkas Gergelyné 1 részvény.

Évi összeg 80 ft.

Ájándékok.

ifj. gr. Bethlen Gábor és neje egy 100 frtos. kötvényt ajándékozta.

Özv. Kovács Zsigmondné 2 ft. Buzi Pepi 1, Ink Mátyásné 1, özv. Kollát Sándorné 1, Bregardt 1, Domokos Samu 2 forint, Sigmond Dezső 50, Sigmond Ákos 10, Rucska János 5, Mezey Izidor 2, Tamásiné 2, Irányi Erzsébet 2, özv. Szász Ferencné 1 (szűcs) Bányai Sámuel 2, dr. Meizner 10, Szilly Alajosné 4, Pálfi Antalné 2, darab Bakonyi Józsefné 5, Vajna 2, Szathmári Elek 1, Csiki Imréné 5, Taubler főhadnagy 2, Vagner Frigyes 50, Lévai Samuné 4, özv. Bodnár Mihályné 1, Guggenberger Emilia 1, özv. gr. Lázár Albertné 2, Csáthy Károlyné 1, Tomán Sándor 1, Helene Papp M. 5 fr évenként ígérte, Hödl Józsefné 10, Kress Erzi (1 rezeztlen arany) 5 fr. 20 kr. Petrák Jánosné 3, Schütz József 2 ft. Somlyai 30 kr. Fanny Grünwald 50 kr. Kovács Péter 50 kr. Egy valaki 40, Laura Thurner 50, Seemann Ágoston 50, Nagy Sándor 50, Stadlerné 50 kr, Erdődiné 1 ft.

Összesen 202 fr. 90 kr.

Fogadják a nemes szívű adakozók a jó ügy nevében hálás köszönetüket.

Kolozsvártt, 1872. ápril. 23.-án.

B. Bornemisza Ignác né, elnök.

Szász Domokos né, titkár.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, ápril 23-án

— **Ö felségeik** a napokban hosszabb időt töltöttek a bécsi művészek házában.

— **Károly Ferdinánd főherceg** és királynőnk fiúvére, Lajos bajor herceg, Karlsbadban töltik a gyógyidényét.

— **József főherceg**, e hó 26-án indul Békésre és Aradra. 27-én d. u. érkezik Gyulára, hol az ottani zászlóalj és század ünnepelesen fogadja a főparancsnokot. A főherceg a honvéd tiszti iskolát is megtekinti.

— **A közmunka és közlekedési m. k. miniszter** Horváth Sámuel m. vásárhelyi segéd mérnököt az államépítészeti hivatalok létszámában mérnöknek nevezte ki.

— **A földmívelés-, ipar és kereskedelemügyi m. k. miniszterium** az elmúlt évihez hasonló levelezési lapoknak az ország összes törvényhatóságaihoz és gazdasági egységeihez történt szétküldése által intézkedett az iránt, hogy a termények folyó évi állapotáról s ebből folyólag az aratási kilátásról hozzávetőleges

tájékoztatót nyújtson az érdekelt közönségnek. A tudósítások beérkezéssel az eredmény azonnal közzéírte tétetik.

— **Vasárnap** általános választási gyűlés napja volt Pesten. Minden városrész pártjai értekezleteket tartottak, volt zászló, zene, éljen, quantum satis. Szóval a választási mozgalmak teljes erőből megindultak. A jobboldal minden városrészben erőiesen szervezkedik s igen jó kilátásokkal dicsekedhetik a sikerre.

— **A kolozsvári egyetem.** A „Patria” legutóbbi száma egész terjedelmében közli a budapesti román ifjúságnak a miniszterelnökhöz, illetőleg a képviselőházhoz intézett petícióját, melyben kéri, hogy a Kolozsvártt létesítendő egyetemen — a paritás elvének fenntartása mellett — minden tudomány és tantárgy előadásában a románnyelv is használtassék. — A budapesti román ifjúság e kérvényét a nevezett lap is egy hosszú vezércikkben pártolja, kérvény a kormányt, hogy miután a létesítendő egyetem csak úgy fogna megfelelni az erdélyi polgárok köznevelődési céljának, ha a lakosok túlnyomó többsége saját anyanyelvén hallgathatja az előadásokat, ne csináljon az egyetem ügyéből is politikát a magyar nyelv terjesztésére, hanem az előadásoknál helyezze egyenlő rangba a románnyelvet is. Nézetünket e tárgyban korábbi tüzetesen kifejtettük.

— **A kolozsvári árvaházra** történt adakozások 7-ik kimutatásában (a Kelet 91-ik sz.) Ilyés Gáborné adománya tévesen van 4 frtnak mondva 5 frt helyett.

— **Dr. Dobránczki Péter** muzeumi felolvasásáról közölt értesítésünk két tételét, a felolvasás idevonatkozó részeinek szövegszerű közlése által kívánja helyreigazítani. A két passus így hangzik: „Sem a lélek — sem az élettan kétségbe nem vonhatja, hogy a mai emberek szellem-erkölcsi tehetségei ugyanolyanok, mint az elődökei voltak. Nem lehetne bebizonyítani azon állítást, hogy a mai ember elméje épebb, akarata szilárdabb, jelleme nemesebb volna, mint a régi embereké volt.” Továbbá: „Pusztá statisztikai ignorancia és tudatlanság már államokat döntött romba, mert oly vállalatokra bátorítá, melyek végzettséggel jártak... Vagy a napiainkban leviharzott fajháború Európát két leghatalmasabb népe között nem kiáltó példája-e annak: minő következményei lehetnek a statisztikai ignoranciának? Gondolja ki mit akar, de nekem erős meggyőződés, hogy Franciaország, midőn azon szerencsétlen ötletre jött, hogy Poroszországnak hadat izenjen, ép oly kevéssé ismerte saját erőt, szervezetét, társadalmi és művelődési állapotát mint Poroszországot, és ezen ismeretlenség önnönmagával és ellenfelével a földre teríté, melyről mai napig hasztalan erőlködik felállni.”

— **Tanítók nyugdíj intézete.** Molnár Aladár — írja a Hon — a napokban egy nagy fontosságú művet fejezett be a tanítók nyugdíj intézetéről. E hó 20-án este a szerző magához kérette Pestváros néhány nevezetesebb szakfőnökét s kikérte véleményüket az általa már egészen codificált alakban szervezett nyugdíj intézet iránt. Terve abban áll, hogy a tanítókon kívül — ide számítva az óvókat és az árvaházak tanítóit is — az iskola patronusai: a községek, felekezetek stb. is résztvegyenek a fizetésben s azon felül mindent az állam pótoljon. A nyugdíjazás egyes pontjai igen liberalis szellemben vannak kijelölve s a lehető legnagyobb gondnal; semmi sincs elkerülve, a hol a méltányosság csak egy kis nyoma lehet. A néptanító e javaslat életbe lépte által, biztosítva leendő, mind önmaga, mind családjára nézve.

— **Köszönet nyilváníttatás!** Néhaj boldogult férjem Zsigmond Dénes helybeli polgár. az első magyar általános biztosító társaságnál 1000 frra volt biztosítva, mely összeget mai napon a kolozsvári főgynökség pontosan kifizetvén, fogadja érte legőszintebb köszönetemet. Kolozsvártt, 1872. apr. 22-én, özvegy Zsigmond Dénesné.

— **Ellismerés a Victoriának.** a tegnapi tüzvész által porrá égett épületeim a Victoriánál voltak biztosítva. A társaság a tüzvész következő reggel káromat azonnal felvette és teljes biztosított értékben kifizette. Ezen semmi kívánni valót fenn nem hagyó gyors eljárást a közönség tudomására hozván, nem tehetem, hogy a Victoriát, ezen igazán hazai társaságot, melyet első sorban mondhatunk magunkénak, mindenek felett dicsőreleg ki ne emeljem. Özv. Kiss Mózesné.

— **A magyar földrajzi társulat** megalakítása érdekében f. hó 18-án Hunfalvy János elnöklete alatt újabb értekezletet tartott, melyen Berecz Antal tanár bejelenté, miszerint a rendes tagságra eddig 200 aláírás érkezett be s hogy dr. Arenstein József a társulat alapító tagja leendő. Ezen bejelentést a jelen voltak örömdetes tudomásul vették s miután így a társulat megalakulása lehetővé lett, közmegegyezéssel határozatot, miszerint az alakuló közgyűlés f. é. május hó 12-én d. e. 10 órakor fog az akadémia palotájában megtartani, melyre az aláírók valamennyien hivata-

losak. Ezen időig tagsági nyilatkozatok Pesten (kalap-utca 3.) a „Természet” szerkesztőjénél fogadtatnak el.

— **Dr. Friedländer Miksa**, a régi „Presse” munkatársa, ki 1864-ben Etienne és Werthnerrel szövetkezve a „N. fr. Presse”-t alapította, folyó hó 19-én elhunyt. Szül. 1829. június 18-án Porosz-Szilázia Plest nevű helységében, 1857-ben a régi Presse munkatársai közé lépve, hosszabb ideig a német journalisták egyletének elnöke volt. Halála érzékeny veszteség a napi irodalom s a lajhántuli alkotmánypártja nézve.

(S) **Szentgyörgyi István** jutalomjátékára a hatóság „Griseldist” választá, mi csütörtökön ápril 25-én lesz. Szentgyörgyi anyai jelét adta tagadhatlan tehetségének, olyan sokoldalú és fáradhatlan művészeket tanusította magát, hogy szintársulatunk e képzett tagjának jutalomjátékát nem tudjuk elég melegen ajánlani a valódi tehetséget és érdemet mindig méltányló közönségünk különös figyelmébe.

— **Fogarasy Mihály** erdélyi püspök 8 nagyméltósága tegnapi óta városunkban időzik.

— **Szerencsétlenség.** Az Oceanus nevű gőzös a Mississippin f. hó 11-én gőzkatlanának szétapattánása következtében meggyúlt és elhamvadt. A hajón lévő száz ember közül csak hatvan ért partot; a többiek részint a tűz áldozatai lettek, részint a habokban lelték sirjukat.

— **Aigner Lajosnál** második kiadásban jelent meg a „Lehet-e retortpárt?” című röpirat. A kiváló objectivitással tartott füzet kimutatja, hogy a mostani ellenzék, a 67-ki kiegyezési alap merev negatíójából nem parlamentárius párt s az állam létalapját folyton veszélyeztetvén: a jobboldal vele transactionra nem léphet s egymagának kell minden szükséges reformot keresztül vinnie. Míg tehát a mai ellenzék le nem mond közjogi opponálásáról: addig nem lehet reform-párt.

— **Színházi hírek.** Abrányi Emil „Várteremben” című 1 felvonásos vígjátéka még e szinidény alatt színre kerül a pesti nemzeti szinpadon. Bigno még e hó végeig két szerepben lép fel; utolsó fellépése a „Tanháuser”-ben lesz. Ferrathy „Párbaj” című drámája e hó 26-án fog először színre kerülni a nevezett szinpadon.

(S) **A „fekete orvos”** Bourgeois és Dumanoir „nevezetes” drámájában (így nevezte a szinlap) kedden Fehérváriné H. A. utolszor lépett fel. Fehérváriné egyike volt az utóbbi években szintársulatunk azon tagjainak, kikre azt szoktuk mondani, hogy használhatók ha nem is készülnek el szerepükre; ha pedig épen egy kis fáradságot is vesznek maguknak, élvezetes alakot tudnak csinálni szerepökből. Az anya-szerepekben, ha ugyan nem kapunk valaki jobbat, valóságos veszteség lesz eltávnia, a miathogy már az idén is többször volt érezhető hiánya, midőn más valaki vette át az ő szerepét. Bucsú fellépése azonban egy kissé több figyelmet érdemelt volna töle rendes rossz szokását, a szerep nem tudását, bár ez alkalommal levethetőzhet vala. Az előadás úgy sem volt a sikerültek közé sorolható: Kovács Gyula nem adta olyan erővel vissza Fabien szenvedélyes hevéit, mint a mennyi erő pedig neki tagadhatlanul rendelkezésére áll; az őrlési jelenetét meg épen olyan bágyadtan, olyan elmosódottan adta, hogy szinte meglett mindenkint, mert Kovács Gyula részéről szokatlan, hogy annyira elejtessen valamely jelenetet, mint a hogy elejtette ezt. Boér Emma (de la Raynerie Pauline, a mit nem úgy kell ki-ejtetni, hogy: Rájneri, mert nem német név) egy pár jelenetében hatásosan adta vissza szerepének prononcirozott momentumait, s különösen a kedélyrázó jelenetekben ügyesen ájult el; de ő is nagyon halványan festte Pauline kedélyhangulatát a tengerparti jelenetben. Pedig ez egyike szerepe halás részének. Eichner Anna a kis mulat-leányt s Krasznai Andrást kielégítőleg személyesíték.

— **A Magyar Polgár** kupaktanácsnak nevezi a városi képviselőtestületet, a miért hétfőn délelőtti gyűlést mert tartani s a központi bizottságot megválasztá. De ez még hagyján, mert a végén is izlés dolga. A Polgár izlését pedig ösmerjük. Más ítélet alá eshetnék azonban, ha nem a Polgár mondaná, az, hogy a jelenvolt tagokat 33-ra teszi, holott 45 szavazat adatott be; valamint az is, hogy a képviselőtestület jogfosztási tendenciákkal vádolja, a miért a tagoknak tetszett mind Deák-pártiakat választani be a központi bizottmányba. Mert hát a képviselőknak, úgy látszik, a Polgár szerint, nem szabad politikai meggyőződésel birni, kivéve, talán, azt az esetet, ha mind ellenzékiek lennének. Így talán mégis csak kapnának pardont a Polgártól. De miután nem ez az eset, a kárhozatot ki nem kerülük, semmi esetre.

— **Márkus Miklós és Stirling János**, a nemzeti tűzoltó-egylet tagjai Pesten, előfizetést hirdetnek „Tűzoltó-Zsebkönyv” című munkára. — A nagy, általános érdeklődésnél, melylyel a tűzoltóságok annyira fontos intézményét legutóbb hazánkban is oly méltán felkarolták, bizonyára nem kisebb, nem szűkebb

körü a tájékozatlanság a tűzoltóságok helyes szervezésének kérdése iránt. Csak e tájékozatlanságnak róhatjuk fel, ha még azon városokban is, a melyekben jóakarát, buzgó törekvés és áldozatkészség verzenyezik új tűzoltóságok létesítésén, ezek életbelépése helyett csak örökök, ezáltalán vajudással találkozunk. A „Tűzoltó-Zsebkönyv” 8—10 ivnyi tartalommal, közép nyolczadrét alakban, 25 részint a szövetségbe nyomott, részint önálló képpel, f. é. ápril hó végén hagyja el a sajtót. Előfizetési ára egy forint. Az előfizetési pénzek bérmentve Márkus Miklóshoz Pestre, (váci-ut 8. sz.), vagy f. é. ápril 15-ig Stirling Jánoshoz Pécsre (bazar-épület), küldendők. — Előfizetések csak ápril hó végeig fogadtatnak el; azontul a munka Aigner Lajos, pesti könyvtárnál (nemzeti szálloda) a magasabb bolti áron 1 frt 40 krért lesz kapható.

— **Nagy Mihály** szintársulata — mint ezt a Nemerében olvassuk — szép sikerrel működik Brassóban s közelebb Egressi Ákosban — színházunknak a téli idényre szerződött jeles tagjában, új erőt nyer.

— **Odri Lehel** Drezdában közelebb lép fel az „Álarczosbál”-ban.

— **Prevost** francia ezredes „francia erődk” című füzetében mondja, hogy az erődk bombázása nem oly borzasztó mint hiszik; például Straszburg kapott 193,000 golyót, de csak 300 ember veszett el; Párisba tizezer golyó esett s megölt 106 embert; Thionville pedig 90,000 golyót, s megölt 200 lakost.

— **A persa shah** ősszel be akarja utazni Európa főbb városait s Bécsbe is készül.

— **Az általános német dalegylet** legközelebbi dalárünnepélyét Münchenben fogja megtartani.

— **Ipolyi Arnold** besztercei püspök beigtatása székvárosában május 2-án lesz.

— **Keleti újtárol** hazatérteben a mecklenburg-schwerini nagyherceg e hó 24-én Pestre fog érkezni és egy vagy két napot fog ott időzni. A kormány részéről egy magas államhivatalnok fog a nagyherceg mellé rendeltetni, kinek feladata leendő felségének Budapest nevezetességeit megmutatni és minden felől felvilágosítást adni.

A pesti munkások pere tegnapi kezdett. A királyi törvényszék tárgyalási termében nagy közönség gyűlt össze, hogy tanuját legyen a nevezetes per lefolyásának és megismerkedjék titokteljes részleteivel. A vádlottak száma 30, kik közül 27 megjelent, a többieket betegség akadályozta a megjelenésben.

A KELET magán-távirata.

Feladatott Pesten, ápril. 23. 10 ó. 40 p. d. e.
Erkezett: 23. 12 ó. 45 p. d. u.

Megyeiülésekről folyton a legkedvezőbb hírek jönnek; még Torontálban is pártunk győzött. Nogradban választásokra egyezés létesült. A megye négy jobboldali s két ellenzéki követet küldend.

A Meklenburgi nagyherceg Pestre érkezett.

A francia nemzetgyűlés tegnapelőtt újból összeült.

Károly rumén fejedelem a miniszternek névnapj üdvözlőre válaszolva Remonda minden esetre Ruméniában marad.

Távirati tudósítás a becsi tőzsdéről.

Ápril 23-án 5%, Metalliques 100 fr 63.95
Kamat — 5%. Nemzeti kölcsön 100 frt. 70 30. 1860. Kölcsön 102.—. Bankrészvény 829 — Hotelintézeti részvények 327.—. London 10 fr. st 111.45. Ezüst 109.75. Cs. kir. arany 532.3/10. Napoleondor 8.89.
Urbéri kötvények: Magyarországi 82.—. Tarnosi 79 50. Erdélyi 77 25. Horváthországi 83.—.

Felölő szerkesztő **Szász Béla.**

Nyilttér*)

Biasini gyorskocsi menetrendje

1872. január 1-től:

Kolozsvárról Szamosujvár Deésre mindennap reggeli 8 órakor. Deésről Szamosujvár Kolozsvárra, mindennap délutáni 1 órakor. 1 személy ára 30 font szabad podgyással Szamosujvárig 2 frt 40 kr. Deésig 3 frt 20 kr. — Kolozsvárról Torda és Felvinczre naponta kétszer reggeli 7 óra és délutáni 4 órakor. Egy személy ára Tordáig 2 frt. Felvinczig első és közbelső Coupe 4 frt, hátulsó coupe 3 frt 50 kr. 30 font szabad podgyással. Felvinczről Torda és Kolozsvárra mindennap kétszer reggeli 5 óra és délutáni 6 órakor; a Kolozsvár és Felvincz közötti napontai gyorskocsi menetek mindig a vonatok indulására érkeznek oda, és megérkezésük után jönnek Kolozsvárra.

*) E rovat alatt közöltékért csapán a sajtóhátságság irányában vállal felelősséget a Szerk.

Hirdetmény.

A mocsai kir. járásbíró részéről közhírré tétetik, miszerint Alsó 'Sigmondné, János Rózalia hagyatékához tartozó, M.-Palatkán találtató mintegy 303 hold külső tagosított és mintegy 3 hold szőlő helyből álló, belső lak- és gazdasági épületekkel ellátott ingatlan birtok **1872 április 26-dikán délelőtt 10 órakor** a helyszínén M.-Palatkán **egy évre**, az az április 24-től kezdve, 1873 április 24-ig haszonbérbe fog kiadni a legtöbbet ígérőnek, a bíróságnál megtekinthető árverezési feltételek alapján.

A kir. járásbíróstól Mocson, 1872, április 11-kén.

(163)

(1—2)

Varrógépeket

a legjelesebb szerkezettel szállít, a bécsi csillag varrógépek gyára, a legjutányosabb feltételek mellett.

A jelenben itt tartozkodó alólírt ügynöke nevezett gyárnak fel van hatalmazva megrendeléseket

5 frt. havirészletekbeni fizetés mellett és felülfizetés nélkül elvállalni 5 évi írásbeli jótállás mellett. Szállítás és betanítás ingyen.

Hollmann János,

Kolozsvártt Nemzeti Szálloda 5-dik szám alatt.

Ertekezhetni délelőtt 9—12-ig, délután 2—5-óráig.

STEIN JÁNOS

Kolozsvártt

ajánlja az ev. ref. főtanoda, általa már számos éveken át kezelt

könyv- és könyomdáját.

A könyvnyomda helyisége az utóbbi időben megnagyobbított és legújabbban is egy új gyorsajtóval gazdagodott, úgy hogy jelenleg már három gyors- és egy kézi-sajtó s egy simító-gép van működésben.

Számos és gyakorlott szedőimnek az új és mostan divó esinos be-tüknek halmazai állnak rendelkezésükre.

Könyomdában is ügyes, szakértő kőmetsző s rajzoló és két sajtó a szükséges személyzettel foglalkoznak.

Évtizedek óta e téren működve sikerült minden a nyomdai munkák kiállításához szükséges anyagoknak legjobb és legolcsóbb forrásait fedeznem fel.

Az itt elmondottak képezik azon tényezőket, melyek lehetővé teszik, hogy minden

könyv- és könyomdai munkát

a legrövidebb idő alatt, a legizlésteljesebben s oly jutányos árban vagyok képes kiállítani, hogy e téren bátran kiállok a versenyt bármely hazai könyv- és könyomdával.

Elvállalok mindennemű és nyelvű könyvek, bármiféle rovatos ívek, körlevelek, árjegyzékek, számlák, nász-, gyász- és vigalmi jelentések, meghívó-jegyek, tánczrendek, gyógyszerári jelzetek, bor-, rozsolis- és más vignetek, újévi és más alkalmi üdvözlések, baromutlevelek, vásárcédulák, hirdet-mények, bármilyen nagyságu falragaszok, szóval minden e szakba vágó munkák izletes kiállítását.

Bátor vagyok pedig különösen a kir. törvényszékek, megyei- s városi hatóságok és a községi előljáróságok figyelmét arra felhívni, hogy a hivatali szükségletekre megkívántató nyomtatványok gyors kiállítására s legolcsóbb árszámítására különös szult fektetek.

Előleges költségvetéssel is készséggel szolgálak a gyakrabban előforduló min-tázatainak birtokában lévén.

Az új „polgári törvénykezési rendtartás”-ban és a Kolozsmegye gyalui egyesbírja által a község előljáróságok részére kiadott „utasítás”-ban előforduló magyar akár román szövegtű nyomtatványokból — melyekből kész-letet tartok — külön kis mennyiségben **konez számra** is jutányos árban szolgál-hatok. Az „utasítás”-ban előforduló mintáknál világosan kiteendő: **magyar vagy román szövegtű nyomtatvány szükséges-e?**

Egyidejűleg bátorságot veszek magamnak könyvkereskedésemet (bel-középutca 456 szám) és papirkereskedésemet is (főter 2 szám, a tanácsház tözsomszédságában) emlékezetbe hozni.

Kolozsvártt, 1872, Január 1-jén.

Kész szolgáljak:

STEIN JÁNOS,

(434)

(12—*)

könyvárus, könyv- és könyomdász s papirkereskedő.

(160)

(2—3)

Hirschfeld Györgyné divat-termében pipere cikkek a nyári idényre.

Kolozsvártt, bel-szénuteza 127.

Teljes tisztelettel van szerencsém a n. érd. közönséggel tudatni, hogy Bécsből megér-keznén, ott személyes megválasztásom által igyekeztem t. cz. vevőimnek a legizlésebb és lehető olcsó divatcikkekkel üzletemet észszerűen berendezni, minélfogva raktáromban talál-hatók: **csipke kalapok, finom florentin szalma, lőszőr és bász kalapok** ékítve francia és bécsi divat szerint **6 frttól — 20 frtig**, úgy ékítetlen is. Továbbá **kerti kalapok, 2 frttól — 5 frtig**, kalap formák (Gestell) **30 krtól — 1 frtig**, ezek ékítésé-hez megkívántató **szalagok, virágok, tollak**, minden minőségben darab számra és röffel, **csipkék minden fajtából, minden minőségű fejkötők, menyasszonyi fátlyak és fejdíszek, reggeli fejkötők, chemisettek, nyakesokrok**, kis-nyakkendők és a legfinomabb keztyűk.

Elvállalok továbbá mindennemű újítást és átalakítást.

Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan eszközölök.

A n. érd. közönség tapasztalt pártfogásába ajánlja magát

teljes tisztelettel:

HIRSCHFELD GYÖRGYNÉ.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda bettivel kiadó-tulajdonos Stein Jánosnál.

XX

(165)

(1—3)

Egy egészen fekete, bitvány állapotú fiatal **bakkagárielve-szett**, melynek mellén egy alig látható fehér csillag van. Megtalálójá 20 frt jutalmat nyereend, magát bel-középutca 498 számú házánál jelentvén

XX

(164)

(1—1)

cautioval bíró főpinczér kerestetik

a ki az ily üzlethez tökéletesen ért.

Ertekezhetni szab. ügynök Bartha Lajosnál Kolozsvártt, főter 2-dik szám a zálogház épületében hátul a folyosón.

(158)

(2—3)

Turoczi Lajos

férfi divat raktára

Kolozsvártt középutca Kisegítő-ház.

Van szerencsém tisztelettel tudatni a nagyérdemű helybeli és vidéki vásárlóimmal, hogy az idei

tavaszi és nyári idényre

férfi divat raktáromat gazdagon és jó izléssel elláttam férfi öltönyöknek

gyapju és len szövetekkel

ugy hogy képes vagyok nemcsak megrendeléseket egész férfi öltözetekre elvállalni, hanem röffönként is felajánlani tisztelt vásárlóimnak.

Különös figyelemre ajánlom:

Tavaszi gyapju kelmémet **férfi öltönyöknek**, 2 frt 50 krtól egész 4 frtig, **egész öltözet készen** 20 frt., 30 frt., 40 frt.

Nyári öltözetekre:

Piquet és Oxfort kelmék . . . 80 krtól 1 frt 20 krig.

Egész öltözetek . . . 12 frt., 16 frt., és 20 frt.

Dús választék divatos férfi nyakkendőköl.

Legújabbban megjelentek

és Stein János könyvkereskedésében Kolozsvártt kaphatók:

Helység névtár.

A királyhágón inneni rész

(Erdély)

községeinek betürendes névtára.

A közigazgatási és legújabb törvényszéki felosztás szerint, a postakerületek, adóhivatalok és az orsz. vásárok kimutatásával.

Hivatalos adatok után összeállította **B. L.**

Ára 1 frt. 50 kr.

Ezen 10 nagy ivre terjedő munkával, a melyben az eddigi hasonló munkákban előforduló hiányok gondosan pótolva vannak, nem csak hivatalnokoknak, hanem általában minden ügyes- bajos embernek egy nékülözhetlen kézikönyv van nyújtva, a melynek becsét főleg azon körülmény emeli, hogy a helység-nevek az Erdélyben divó mindhárom nyelven előadvák s a betürendben akármely elnevezés alatt feltalálható. Általában oly mű ez, a mely az állami életben előfordulható bármely körülmény közt pontosan kijelöli a községek politikai, törvényszéki, adóhivatali, továbbá utolsó postai hovatartozását, s a hol orsz. vásárok szoktak lenni, ezek nap-jait is kimutatja.

Le dernier des Napoléon.

Deuxième édition. Paris 1872.

E nagy feszültséggel várt munkának szerzőjeül eleinte **Kératry** gróf, később **Beust** lett említve. Bár ki legyen is a szerző, rendkívüli talentumot fejt ki az annyira fontos kérdések tárgyalásában, melyek ma, Franciaország jövőjére nézt, az egész világot foglalkoztatják. Leleplezései egy oly egyéniséget árulnak el, ki a Napoleon-féle politika minden változatainál, nevezetesen a szerencsétlen Miksa, mexicói császár tragédiájának inscenizálásánál is élesen szemlélő szerepét a színpalak megett játszta. Ára 3 frt 17 kr.

La fille du marquis.

Par Alexandre Dumas. 2 kötet. Ára 1 frt 90 kr.

Le prince des voleurs.

Par Alexandre Dumas. 2 kötet. Ára 1 frt 90 kr.

La ceinture de Vénus.

Par la Comtesse Dash. Ára 2 frt 22 kr.

Halotti búcsúztatók, alkalom szerint.

Irta Kontra Lajos. Ára 1 frt 40 kr.

A baloldal törekvése.

Irta Hegedüs Sándor. Ára 40 kr.